

Това са редактираните лекции по Счетоводство.
Светослав Ивайлов Йотов от гр.26 спец. ИС ф.н. 10263.

Лекции по „Теория на счетоводството” на Доц. д-р Зорка Михайлова

ОБЩА ХАРАКТЕРИЕТИКА НА СТОПАНСКАТА ОТЧЕТНОСТ

I. Същност и задачи на стопанската отчетност – материалното производство е основа на обществения живот. Осъществява непрекъснатото, така както е прекъснатото потребление. Съвкупността от стопански операции формиращи възпроизводствения процес са известни като стопанска дейност. Осъществява се в рамките на отчетни единици, обособени юридически, организационно и имуществено. тези отчетни единици носят общото наименование-предприятие. Стопанската отчетност представлява система за наблюдаване, измерване и регистриране с помоща на количествени и качествени показатели на стопанската дейност с цел въздействие върху нея. Основните задачи стоящи пред стопанската дейност са:

1. Осигурява информация за отчитане, контрол и анализ на стопанската дейност, както в отделно предприятие така и по отношение на икономиката на цялата страна.
2. Да осигурява информация за прогнозиране на бъдещото, прогнозиране на стопанската дейност.
3. Да действа за опазване на финансовата дисциплина, данъчната политика, както и да дава оценка за резултатите от стопанската дейност.

II. Видове отчетни измерители използвани в стопанската отчетност – за да могат да се измерят и отразят стопанските средства и процеси се използват три вида измерители:

1. Натурални измерители – те дават числова характеристика за теглото, обема, вместимостта на отчетните обекти. Изразява се в килограми, метри, литри. Този измерител е лесен за прилагане, но има един съществен недостатък изразяващ се в това, не позволява обобщаване, както рамките в отделното предприятие.
2. Трудов – използва се за измерване на количеството вложен труд и изразходваното работно време за производството на единица продукция или извършена услуга. Използва се със съчетание на натурални измерители, но и при него не е възможно обобщаване.
3. Стойностен – универсален, задължителен за счетоводната отчетност. Служи за измерване и отразяване в стойност според паричната единица на съответната страна.

III. Съставни части(клонове) на стопанската отчетност – В зависимост от характера, предназначението и начина на обработване на отчетните данни стопанската отчетност се разделя на:

1. Оперативно – техническа: система за наблюдаване, измерване и регистриране на отделни икономически процеси в/у които трябва да се въздейства текущо с цел правилното им протичане. Тя не претендира за абсолютна точност. Независимо от това тази отчетност има важно значение.
2. Статистическа отчетност – тя е система за наблюдаване, измерване и регистриране на масовите явления с цел установяване на закономерностите на тяхното развитие. Тя също няма своя документация, не претендира за абсолютна точност, но за разлика от първата притежава. Използва и трите вида измерители, но най-вече натуралния и трудов измерител.

3. Счетоводна отчетност - тя е система за непрекъснато, взаимосвързано и документално обособено наблюдаване и отразяване в паричен измерител на средствата на предприятието и техните източници с цел да се получи необходимата информация за ръководене и контрол.

И трите вида отчетност има за предмет осъществяване на стопанска дейност. Различават се помежду си по метода на наблюдаване и регистриране на стопанските процеси и по целите и задачите поставени пред тях.

ОСОБЕНОСТИ, ПРИНЦИПИ И ЗАКОНОВА УРЕДБА НА СТОПАНСТВОТО В БЪЛГАРИЯ

I. От информацията съдържаща се в стопанството се интересува

1. Собствениците (на предприятието), за които важно да знаят правилно ли ръководят предприятието.
2. Персонала работещ в предприятието, чиито доходи зависят от развитието на предприятието.
3. Доставчиците на средства и услуги, които се интересува до колко техните клиенти са платежоспособни.
4. Кредиторите, които се интересуват относно възвращаемостта на отпуснатите кредити.
5. Данъчна администрация – интересува се до колко дължимите данъци ще могат да се съберат от предприятията.

За всички онези, които се интересуват от счетоводна информация е важно да умеят правилно да я тълкуват. В тази връзка е необходимо да се познават особеностите и принципите на счетоводната отчетност. Обобщени особеностите на счетоводната отчетност се свеждат до следните:

1. Задължително ползване на парични измерители. Това не означава, че не се използват останалите два измерителя, а че предмет на счетоводството може да бъде само оня обект, който може да получи стойностен израз.
2. Задължително документиране на стопанските операции. Нито една стопанска операция не може да намери отражение в счетоводството без предварително регистриране в/у съответен материален носител.
3. Счетоводството се прилага не въобще, а в рамките на обособени отчетни единици.
 - банкови предприятия
 - производствени предприятия
 - административни и отчетни заведения
4. Пълно обхващане и отразяване на всички стопански факти.
5. Счетоводството се осъществява непрекъснато започва на 01.01. дадената година и приключва на 31.12. същата година.
6. Счетоводната отчетност осигорява взаимосвързано отразяване на стопански операции, които засягат най-малко 2 отчетни обекта.
7. Счетоводната отчетност претендира за абсолютна точност.
8. Счетоводната отчетност прилага свои специфични способности, които взети заедно формират съдържанието на счетоводния метод.

Такива способности са балансово обобщаване, система на счетоводните сметки, способ на двойното записване и т.н.

Правилно тълкуване на информацията от счетоводната отчетност изисква познаване и на основните ПРИНЦИПИ свързани с нея, а именно:

1. Текущо начисляване – изисква да се отразяват всички разходи и приходи независимо от това дали парите са получени или платени.

2. Действащо предприятие – едно предприятие се счита за действащо, ако се прецени, че ще бъде финансово състоятелно в предвидимото бъдеще. Противоположно за тези принципи е ситуация при, която предприятието е в ликвидация, тогава оценката на активите и пасивите на предприятието ще се извърши по тяхната ликвидационна стойност.
3. Предпазливост(благоразумие) – изисква оценяване и отчитане на предполагаемите рискове и очакваните евентуални загуби при счетоводното третиране на стопанските операции с цел получаване на действителен финансов резултат.
4. Приходи и разходи – разходите извършени във връзка с някаква определена дейност да се отразяват във финансовия резултат на предприятието за периода през, който предприятието черпи изгода от тях. Приходите да се отразяват за периода през, който са отчетени разходите за тяхното получаване.
5. Предимство на съдържание пред форма – сделките и събитията следва да се отразяват счетоводно съобразно тяхното икономическо съдържание, а не формално според правната им форма.
6. Запазване при възможност на счетоводната политика от предходен отчетен период. По този начин се осигурява съпоставимост на отчетните данни през различните отчетни периоди.
7. Независимост на отделните отчетни периоди и стойностна връзка между начален и краен баланс. Всеки отчетен период се третира счетоводно сам за себе си независимо от обективната му връзка със предходния и следващия отчетен период.
8. Честно представяне на финансовите отчети – счита се че финансовите отчети са изготвени честно когато отговарят на следното:
 - предприятието е избрало и предлага счетоводната си политика в съответствие със закона за счетоводен и национален счетоводен стандарт.
 - За нерешените проблеми в националното счетоводство стандартите се ползва информация от международни счетоводни стандарти.
9. Същественост на информацията във финансовите отчети информацията се счита за съществена, ако нейното неоповестяване би оказало влияние при вземането на стопански решения от потребителите и.
10. Некомпенсиране на активи и пасиви.

II. Законова уредба на счетоводството в България.

1. I-я бълг. Закон за счетоводството е приет през 1948 год. Отменен 1950 год. Следван от около 40 годишен период през който счетоводството се регламентира чрез подзаконови нормативни актове. През 1992 год.е приет и влиза в сила новият закон за счетоводството. Приемането на България, като член на ЕС наложи хармонизацията на БГ счетоводство с това на европейските страни. Важна роля изиграха издадените от ЕС общност директиви:
 - 1) 4-тата създадена през 1978г. Регламентираща съдържанието и структурата на годишната счетоводна отчетност.
 - 2) 7-та, която третира съставянето на консолидиран финансов отчет.
 - 3) 8-та, която е поставена на статута, квалификацията и ролята на лицата извършващи годишна проверка и заверка на финансовите отчети.
2. По настоящем счетоводното законодателство у нас се базира на:
 - 1) Закон на счетоводството
 - 2) Нац. счетоводни стандарти прилагани в малките и средни предприятия.
 - 3) Международни счетоводни стандарти
 - 4) Закон за независимия финансов контрол